

Sygn. akt **OS 14/2019**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
z dnia (...) r.

w składzie:

Przewodniczący: r.pr. Barbra Dubiel

Sędziowie: r.pr. Bożena Bielecka - sprawozdawca
r.pr. Ewa Piórecka

Protokolant: aplikant radcowski – Barbara Olech

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (...) r. sprawy ze skargi (...) na postępowanie radcy prawnego (...) na skutek odwołania z dnia (...) r., wniesionego w dniu (...) r., od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r., sygn. akt RD-(...) o odmowie wszczęcia dochodzenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przewinienia dyscyplinarnego

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1, 4 i pkt 5 Kodeksu postępowania karnego (t.j. Dz. U. 2018 r., poz. 1987 ze zm.) oraz w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2115 ze zm.) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia (...) r., sygn. akt RD-(...) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący:

Barbara Dubiel

Członkowie:

Bożena Bielecka

Ewa Piórecka

Uzasadnienie

W dniu (...)r. wpłynęło do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie zażalenie (...) na postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia dochodzenia RD-(...) w sprawie radcy prawnego (...). Postanowieniu o odmowie wszczęcia dochodzenia zarzucono obrazę przepisów postępowania mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez zaniechanie wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz brak analizy wszystkich okoliczności faktycznych wskazanych we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinowanego, a zwłaszcza zaniechanie

przesłuchania w charakterze świadków składających zawiadomienie reprezentantów Skarżącej i ograniczenie się do wydania rozstrzygnięcia na podstawie pisemnych wyjaśnień radcy prawnego (...).

Rozpoznając sprawę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, ustalił co następuje:

W dniu (...)r. do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców w Lublinie wpłynął wniosek (...) o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu (...). Skarżąca podnosi, że podejmowanie przez radcę prawnego (...) działalności związkowej, w szczególności pełnienie funkcji przewodniczącego związku zawodowego w zakładzie pracy na rzecz którego radca prawny świadczy usługi prawne, stanowi przewinienie dyscyplinarne, o którym mowa w art. 3,6 i 15 ustawy o radcach prawnych oraz art. 16 i 25 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Wątpliwości Skarżącej budzi możliwość zajmowania przez radców prawnych stanowisk we władzach organizacji społecznych, których celem jest dążenie do forsowania określonych, wybranych poglądów lub przekonań często dotyczących materii, która może być przedmiotem świadczenia przez radcę prawnego pomocy prawnej. Według Skarżącej radca prawny (...) wielokrotnie uczestniczył z ramienia pracodawcy w postępowaniach spornych oraz opiniował sprawy pracownicze dotyczące jako pracodawcy spółki- (...). Jak podnosi we wniosku Spółka, poza możliwością wystąpienia konfliktu interesów, radca prawny (...), pełniąc funkcje Przewodniczącego Związku Zawodowego posługuje się (a co najmniej może się posługiwać) informacjami, które uzyskał w ramach świadczenia pomocy prawnej, a które są objęte tajemnicą zawodową, podając jako przykład korespondencję radcy prawnego (...) z Zarządem Spółki.

W dniu (...)r. radca prawny (...) przesłał odpowiedź na zarzuty skierowane przez (...). W swoich wyjaśnieniach opisał zmiany jakie zachodziły w Spółce i były związane z obsługą prawną Spółki. Według niego nie ma problemu pogodzenia prowadzenia obsługi prawnej z prawami związkowymi.

Radca prawny podkreślił również, że nie korzystał z informacji otrzymanych od Spółki jako radca prawny do prowadzenia działalności związkowej. Radca prawny (...) podkreśli, że gdyby Spółka zleciła mi do prowadzenia sprawę z zakresu prawa pracy, to wyłączyłbym się od jej prowadzenia i sprawę prowadziłby inny radca prawny Spółki.

W dniu (...)r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wydał postanowienie RD-(...) o odmowie wszczęcia dochodzenia w przedmiotowej sprawie z uwagi na brak znamion przewinienia dyscyplinarnego. W uzasadnieniu Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zauważył, że unikanie konfliktu interesów jest obowiązkiem radcy prawnego, oznacza to, że z chwilą jego wystąpienia radca prawny powinien złożyć klientowi stosowne oświadczenie i wyłączyć się ze sprawy. Radca prawny (...) świadomy takiego obowiązku złożył oświadczenie:” Gdyby Spółka zleciła mi do prowadzenia sprawę z zakresu prawa pracy, to wyłączyłbym się od jej prowadzenia i sprawę prowadziłby inny radca prawny Spółki.” Przedstawione przez Skarżących okoliczności nie pozwalają przyjąć, że radca prawny działał w ramach konfliktu interesów, czy też swoim działaniem naruszył tajemnicę zawodową. W ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego radca prawny (...) swoim zachowaniem nie dopuścił się deliktu dyscyplinarnego. Ponadto

Rzecznik Dyscyplinarny nie jest organem właściwym do oceny hipotetycznych sytuacji skutkujących możliwością popełnienia deliktu dyscyplinarnego w przyszłości.

W dniu (...)r. wpłynęło do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie zażalenie (...) na postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia dochodzenia. Postanowieniu o odmowie wszczęcia dochodzenia zarzucono obrazę przepisów postępowania mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez zaniechanie wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz brak analizy wszystkich okoliczności faktycznych wskazanych we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinowanego. Podniesiono błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez błędne przyjęcie, że czyny (...) nie zawierają znamion przewinienia dyscyplinarnego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono również obrazę przepisów prawa postępowania mogących mieć wpływ na jego treść, poprzez zaniechanie sprawdzenia faktów zawartych we wniosku o wszczęcie postępowania, a zwłaszcza przesłuchania w charakterze świadków składających zawiadomienie reprezentantów Skarżącej i ograniczenie się do wydania rozstrzygnięcia na podstawie pisemnych wyjaśnień radcy prawnego (...) z dnia (...)r. W odwołaniu Skarżąca wskazuje, że w niniejszej sprawie zachodzi konflikt interesów co do zachowania radcy prawnego (...), realizacja obowiązków zawodowych radcy prawnego stoi w opozycji do jego obowiązków wynikających z łączącego go ze Spółką kontraktu. Wiedza wynikająca z faktu zatrudnienia na stanowisku radcy prawnego w Spółce nie była przekazywana związkom zawodowym. Wyjaśnienie radcy prawnego o wyłączeniu się w przypadku zlecenia mu do prowadzenia sprawy z zakresu prawa pracy, stanowi według Skarżącej nadinterpretację łączącej strony umowy. Konflikt interesów w przypadku radcy prawnego (...) polega jak twierdzi Skarżąca na przedkładaniu interesów własnych ponad interesy mocodawcy, których treść definiuje łączący strony kontrakt. Wykorzystywanie informacji powziętych w związku ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz Spółki na potrzeby załatwienia swoich interesów, jest według Skarżącej przykładem naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Skarżąca do odwołania dołącza korespondencję pomiędzy Spółką, a radcą prawnym (...).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawny w Lublinie, zważył co następuje:

Prowadzone postępowanie dyscyplinarne przeciwko radcy prawnemu ma przede wszystkim zmierzać do ustalenia czy doszło do naruszenia przez radcę prawnego obowiązków nałożonych na niego przez obowiązujące przepisy w szczególności przez ustawę z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 2115 ze zm.) oraz zasady zawarte w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego (Załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r.), a także czy i na ile naruszenie to jest przez radcę prawnego zawinione i ewentualne wymierzenie winnemu jednej spośród skatalogowanych kar dyscyplinarnych.

W świetle opisanego stanu faktycznego w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Lublinie ustalenia poczynione przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego w dotychczas prowadzonym postępowaniu należy uznać za niewystarczające. Stosując odpowiednio przepisy postępowania karnego w szczególności wskazane w rozstrzygnięciu

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego regulacje art. 297 § 1 pkt 1, 4 i pkt 5 K.p.k. należy uznać, że nieprzeprowadzenie wyczerpującego postępowania dowodowego w niniejszej sprawie *de facto* oznacza nie wyjaśnienie okoliczności sprawy w tym zakresie i nie zebranie dowodów, a tym samym brak możliwości rozstrzygnięcia w oparciu o posiadany materiał dowodowy czy doszło do naruszenia Kodeksu Etyki Radców Prawnych, a tym samym uchybienia o charakterze przewinienia dyscyplinarnego. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zgromadził materiał dowodowy, który jednak nie jest kompletny, pozwalający na wszechstronną ocenę okoliczności danej sprawy oraz dokonał jego analizy, która nie jest analizą wnikliwą i wyczerpującą. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest niepełny, dlatego zarzuty Skarżącej skierowane do wydanego postanowienia zasługują na podzielenie.

W zaskarżonym postanowieniu Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego nie odniósł się w prawidłowy sposób do zarzutów Skarżącej zawartych w skardze. Nierozpoznanie wszystkich zarzutów oznacza, że naraża się na zarzut nie wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy, które mogą mieć wpływ na wynik postępowania. tj. odmowy wszczęcia na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 K.p.k. w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radach prawnych. Odniesienie się do zarzutów strony nie może mieć charakteru "sygnalnego" chodzi bowiem o to, by Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w sposób wyczerpujący i jawny wskazał stronie motywy, które w jego ocenie stanowią o ich bezzasadności.

Należy wskazać, iż pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana. Radca prawny dokładając najwyższej staranności, korzystając ze swojej wiedzy prawniczej i doświadczenia, świadczy pomoc prawną tak, aby należycie reprezentować interes swojego klienta. Radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością, uwzględniając profesjonalny charakter działania.

Przy wykonywaniu zawodu, radca prawny obowiązany jest do przestrzegania zasad etyki radcy prawnego, która w swoich przepisach stanowi m.in., iż radca prawny, świadcząc klientowi pomoc prawną, postępuje sumiennie i kieruje się dobrem klienta w celu ochrony jego praw.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych.

W świetle art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami.

Ubocznie Okręgowy Sąd Dyscypliny OIRP w Lublinie podnosi, iż zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego (art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). W wyroku z dnia 18 lutego 2004r. (sygn. P21/02), Trybunał Konstytucyjny uznał, że zawody zaufania publicznego wykonywane są zgodnie z ich konstytucyjnym określeniem - w sposób społecznie aprobowany, o ile ich wykonywaniu towarzyszy realne "zaufanie publiczne". Na zaufanie to składa się szereg czynników min. przekonanie o zachowaniu przez wykonującego ten zawód dobrej woli, właściwych motywacji, należytej staranności zawodowej, dlatego też

prorowadzone postępowanie wyjaśniające przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego powinno zmierzać do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości co do zachowania radcy prawnego (...).

Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, nie przesadzając o końcowym rozstrzygnięciu prowadzonego postępowania, należało podjąć czynności celem pełnego wyjaśnienia czy doszło do naruszenia przepisów ustawy o radcach prawnych oraz Kodeksu Etyki Rady Prawnego w zakresie konfliktu interesów i naruszenia zasady zachowania tajemnicy zawodowej.

W związku z powyższym Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego powinien uzupełnić zebrany w sprawie materiał dowodowy o przesłuchanie świadków wskazanych przez Skarżącą co może przyczynić się do dogłębnierzego wyjaśnienia i ustalenia stanu faktycznego.

Ponadto, zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego w trakcie prowadzonego postępowania, nie ustalił jednoznacznie czy radca prawny (...) nie wykorzystywał swojej wiedzy jaką posiadał z tytułu obsługi prawnej swojego Mocodawcy przy wykonywaniu działalności związkowej, co nie pozwoliło mu na postawienie jednoznacznej tezy co do braku znamion przewinienia dyscyplinarnego. (...) prowadząc działalność związkową powinien mieć na uwadze przepisy ustawy o radach prawnych i Kodeksu Etyki Rady Prawnego.

Z drugiej strony ustalenia poczynione przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego, oparte w głównej mierze na stanowisku radcy prawnego (...), również uznać należy za niewystarczające. Koniecznym jest skonfrontowanie twierdzeń radcy prawnego z innymi źródłami dowodowymi, w tym przesłuchanie świadków, mogącymi wyjaśnić wątpliwości, których dotychczasowe postępowanie nie rozwiązało.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy koncentruje się tylko na okoliczności, że radca prawny w prowadzonych sprawach nie występował w podwójnej roli, gdyż „złożył wyjaśnienie o ewentualnym wyłączeniu się z prowadzenia spraw swojego Mocodawcy w zakresie prawa pracy” i w związku z tym nie dochodziło do konfliktu interesów. Skarżącą nie miała możliwości w trakcie postępowania wypowiedzenia się, co do tych twierdzeń radcy prawnego.

Niezależnie od konkretnych sytuacji i związanych z nimi zakazów zawartych w art. 28 oraz art. 29 Kodeksu Etyki Rady Prawnego - radca prawny podejmując się świadczenia pomocy prawnej powinien mieć na uwadze art. 26 ust. 1 Kodeksu Etyki, który nakazuje mu oceniać każdą sytuację, w której wykonuje czynności zawodowe z punktu widzenia naruszenia tajemnicy zawodowej, ograniczenia niezależności, a także nieuprawnionego wykorzystania przewagi wynikającej z wiedzy o sprawach innego klienta. Radca prawny winien też pamiętać o innej podstawowej wartości wykonywania zawodu jaka jest lojalność i kierowanie się dobrem klienta - art. 8 Kodeksu Etyki Rady Prawnego.

Zgodnie z art. 11 Kodeksu Etyki Rady Prawnego, radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i życiu prywatnym. Sąd Najwyższy Izba Karna w postanowieniu z dnia 21.11.2008r. sygn. akt SDI 21/08 stwierdził, że „Odpowiedzialność za naruszenie zasad etyki lub uchybienie godności zawodu odnosi się do zachowań nie tylko w działalności zawodowej, ale i w działalności publicznej, a także w życiu prywatnym. Istota zawodu

zaufania publicznego powoduje bowiem, że radca prawny powinien zachować się w sposób godny również poza wykonywaniem czynności o charakterze stricte zawodowym, gdyż takie jego zachowanie leży w interesie korporacji radcowskiej."

Z przytoczonych względów Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie orzekł jak w sentencji postanowienia.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 426 § 1 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018r. poz. 2115 ze zm.) postanowienie jest ostateczne i nie służy od niego prawo wniesienia odwołania do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Przewodniczący:
Barbara Dubiel

Członkowie:
Bożena Bielecka

Ewa Piórecka